Λόγος εις την Πεντηκοστήν (Αγ. Γρηγόριος Παλαμάς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 26 Μαΐου, 2007

Όταν συμπληρωνόταν η πεντηκοστή ημέρα μετά την Ανάσταση, της οποίας έφθασε τώρα η μνήμη, ενώ όλοι οι μαθητές ήσαν συγκεντρωμένοι μαζί και ευρίσκονταν ομόψυχοι στο υπερώο (οίκος) εκείνου του ιερού, αλλά και στο προσωπικό του υπερώο, στο νου του, συναγμένος ο καθένας τους (διότι ήσαν σε ησυχία και αφιερωμένοι στη δέηση και στους ύμνους προς το Θεό), ξαφνικά, λέγει ο ευαγγελιστής Λουκάς, «ακούσθηκε ήχος από τον ουρανό, σαν από ορμή βιαίου ανέμου και εγέμισε τον οίκο όπου κάθονταν».(Πραξ.2, 1-11). Είναι βίαιος γιατί νικά τα πάντα και ξεπερνά τα τείχη του πονηρού, γκρεμίζει κάθε οχύρωμα του εχθρού, ταπεινώνει τους υπερήφανους, ανυψώνει τους ταπεινούς στη καρδιά και διασπά τους συνδέσμους των αμαρτημάτων. Γέμισε δε ο οίκος εκείνος στον οποίο κάθονταν, καθιστώντας τον, κολυμβήθρα πνευματική και εκπληρώνοντας την επαγγελία του Σωτήρα, που τους έλεγε, πριν αναληφθεί: «Ο μεν Ιωάννης βάπτισε με νερό, εσείς δε θα βαπτισθήτε με άγιο Πνεύμα, όχι έπειτα από πολλές μέρες».

Αλλά και το όνομα που έδωσε σ' αυτούς το έδειξε να αληθεύει. Διότι δια του ήχου αυτού από τους ουρανούς οι Απόστολοι έγιναν πραγματικά υιοί βροντής. «Και φάνηκαν σ' αυτούς γλώσσες διαμεριζόμενες ωσάν πυρός και στον καθένα τους κάθισε από μια κι' εγέμισαν όλοι άγιο Πνεύμα και μιλούσαν άλλες γλώσσες, όπως τους έδιδε το Πνεύμα να μιλούν».

Αλλά για ποιό λόγο φάνηκε το Πνεύμα σε σχήμα γλωσσών;

Αφ' ενός για να επιδείξει τη συμφυϊα του, τη σχέση του με το Λόγο του Θεού, γιατί τίποτε δεν είναι συγγενέστερο από τη γλώσσα προς το λόγο. Συγχρόνως δε και για τη χάρη της διδασκαλίας, γιατί ο κατά Χριστό διδάσκαλος χρειάζεται χαριτωμένη γλώσσα.

Γιατί δε φανερώθηκε το άγιο Πνεύμα με πύρινες γλώσσες;

Όχι μόνο για το ομοούσιο του Πνεύματος προς το Πατέρα και τον Υιό (γιατί πυρ είναι ο Θεός μας), αλλά και για τη διπλή ενέργεια του κηρύγματος των Αποστόλων. Γιατί μπορεί συγχρόνως να ευεργετεί και να τιμωρεί. Όπως το πυρ έχει διπλή ιδιότητα και να φωτίζει και να φλογίζει, έτσι και ο λόγος της διδασκαλίας, αυτούς που υπακούουν φωτίζει και αυτούς που απειθούν παραδίδει τελικά σε πυρ και

κόλαση. Είπε δε γλώσσες, όχι πυρός, αλλά σαν πυρός, για να μη νομίσει κανείς ότι το πυρ εκείνο είναι αισθητό και υλικό, αλλά να αντιληφθούμε την επιφάνεια του Πνεύματος σαν με παράδειγμα.

Για ποιό λόγο δε οι γλώσσες φάνηκαν να διαμερίζονται σ' αυτούς;

Γιατί μόνο στο Χριστό που ήλθε και αυτός από πάνω δεν δίδεται με μέτρο το Πνεύμα από το Πατέρα. Εκείνος και κατά σάρκα ακόμη είχε ολόκληρη τη θεία δύναμη και την ενέργεια, ενώ σε κανέναν άλλο δεν έγινε χωρητή όλη η χάρη του Πνεύματος, αλλά ατομικά ο καθένας αποκτά άλλος το ένα και άλλος το άλλο από τα χαρίσματα, για να μη νομίσει κανείς ότι η από το Πνεύμα διδόμενη στους αγίους χάρη είναι φύση.

Το δε εκάθισε δεν υποδηλώνει μόνο το δεσποτικό αξίωμα, αλλά και το ενιαίο του θείου Πνεύματος. Κάθισε πάνω στό καθένα τους και πληρώθηκαν όλοι άγιο Πνεύμα, γιατί και όταν μερίζεται κατά τις διάφορες δυνάμεις και ενέργειές του, δια της καθεμιάς ενέργειας παρευρίσκεται και ενεργεί ολόκληρο το άγιο Πνεύμα, αμερίστως μεριζόμενο και ολοκληρωτικά μετεχόμενο, κατά την εικόνα της ηλιακής ακτίνας. Λαλούσαν δε άλλες γλώσσες, δηλαδή διαλέκτους, διότι έγιναν όργανα του θείου Πνεύματος, ενεργούντα και κινούμενα κατά τη θέληση και δύναμη εκείνου.

Αυτά προαναγγέλθηκαν και μέσω των προφητών του, όπως δια του Ιεζεκιήλ: «θα σας δώσω καρδιά νέα και Πνεύμα νέο θα βάλω μέσα σας, το Πνεύμα μου». (Ιεζ. 36,26). Δια του Ιωήλ: «και κατά τις έσχατες μέρες θα εκχύσω από το Πνεύμα μου επάνω σε κάθε σάρκα». (Ιωήλ 2,28). Δια του Μωυσή: «ποιός θα καταστήσει προφήτες όλο το λαό του Κυρίου, όταν δώσει ο Κύριος σ' αυτούς το Πνεύμα του;».

Ο ίδιος δε ο Κύριος έλεγε: «όποιος πιστεύει σε μένα, θα ρεύσουν ποτάμια ζωντανού ύδατος από την κοιλιά του» το οποίο ερμηνεύοντας ο ευαγγελιστής: «τούτο το έλεγε περί του Πνεύματος που επρόκειτο να λαμβάνουν οι πιστεύοντες σ' αυτόν». (Ιω. 17,39). Έλεγε επίσης στους μαθητές του: «εάν με αγαπάτε, θα τηρήσετε τις εντολές μου, κι' εγώ θα ζητήσω από τον Πατέρα να σας στείλει άλλο Παράκλητο, για να μείνει μαζί σας αιωνίως, το Πνεύμα της αληθείας» και «ο δε Παράκλητος, το άγιο Πνεύμα, που θα στείλει ο Πατέρας στο όνομά μου, εκείνος θα σας διδάξει τα πάντα» και «θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθεια». (Ιω.14,15 - 14,26 - 15,26 - 17,39).

Τώρα λοιπόν εκπληρώθηκε η επαγγελία και κατήλθε το άγιο Πνεύμα, σταλμένο και δοσμένο από το Πατέρα και τον Υιό και αφού περιέλαμψε τους αγίους μαθητές και τους άναψε θείως ως πραγματικές λαμπάδες και τους ανέδειξε σε φωστήρες υπερκοσμίους και παγκοσμίους. Όπως δε, αν κανείς ανάψει από τη φωσφόρο λαμπάδα άλλη και από 'κείνη άλλη και ούτω καθεξής, κρατώντας το με τη διαδοχή, έχει πάντοτε το φως μόνιμα, έτσι δια της χειροτονίας των Αποστόλων επί τους διαδόχους των διαδίδεται η χάρη του θείου Πνεύματος δι' όλων των γενεών και

φωτίζει όλους τους υπακούοντας στους ποιμένες και διδασκάλους.

Το άγιο Πνεύμα που δεν αποστέλλεται μόνο, αλλά και αποστέλλει τον από τον Πατέρα Υιό πάνω στη γη και μας δίδαξε τα θαυμαστά και μεγάλα. Διότι το άγιο Πνεύμα ήταν πάντοτε και συνυπήρχε με τον Υιό στον Πατέρα, συνδημιουργώντας στο καιρό τους τα δημιουργηθέντα και συνανακαινίζοντας τα φθαρέντα και συγκρατώντας τα διαμένοντα, πανταχού παρόν και τα πάντα πληρούν και διέπον και εφορών. Όχι μόνο παντού, αλλά και πάνω από το παν, ούτε σε όλο τον αιώνα και το χρόνο μόνο, αλλά και πριν από κάθε αιώνα και χρόνο».

(απόσπασμα από τις Πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς», τόμος 10ος)

(Πηγή: Χ.Φ.Ε.)